

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Radomska-Stęplewska

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Finanse S A z siedzibą w P.

przeciwko R. D.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorodzisku Wielkopolskim

z dnia 2 czerwca 2022 r.

sygn. akt I C 73/22

1. oddała apelację;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Małgorzata Radomska - Stęplewska

UZASADNIENIE

W dniu 20.09.2021 roku do Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp. wpłynął pozew E. (...)S.A. z siedzibą w P. przeciwko R. D. o zapłatę kwoty 4522,97zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzi do pozwanego wierzytelności z tytułu umowy pożyczki, z której pozwany się nie wywiązał.

W dniu 19.10.2021r. Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp. w sprawie sygn. akt I Nc 789/21 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu.

W przepisany terminie do Sądu wpłynął sprzeciw pozwanego, która wnosil o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania. Podniósł zarzut przedawnienia, braku legitymacji czynnej powoda, kwestionując przy tym wysokość i sposób wyliczenia należności głównej i należności ubocznych oraz termin wymagalności roszczenia. Wskazał na nieudowodnienie roszczenia co do zasady i wysokości oraz zastosowanie w umowie klauzul niedozwolonych.

W odpowiedzi na sprzeciw wpłynęło pismo (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. zawierające oświadczenie o wstąpieniu do sprawy w charakterze powoda w oparciu o art.192 pkt 3 k.p.c. Pełnomocnik składającego pismo podtrzymał roszczenie.

Na rozprawie w dniu 19.05.2022r. pełnomocnik pozwanego podtrzymał dotychczasowe stanowisko, podnosząc nadto, iż nie wyraża zgody na wstąpienie do sprawy w charakterze powoda (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G..

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2022 r., wydanym w sprawie I C 73/22, Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 917,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z należnymi odsetkami zgodnie z art. 98 § 1 (1) k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód.

Apelujący reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika zaskarżył orzeczenie w całości, zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie:

1) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 129 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i brak wszechstronnego rozważenia całokształtu materiału dowodowego, przejawiające się w uznaniu, że przedstawione przez powoda do akt sprawy dowody stanowią niewiarygodny dowód przekazania środków wynikających z umowy pozwanemu, podczas gdy z dowodów tych w jednoznaczny sposób wynika, że pożyczkodawca spełnił ciężący na nim obowiązek,

2) art. 248 § 1 k.p.c. w związku z art. 243¹ k.p.c. poprzez ich niezastosowanie, pomimo istniejących ku temu przesłanek i w konsekwencji brak uznania przez Sąd Rejonowy, że przedłożone przez powoda dowody, stanowią wystarczające środki dowodowe, podczas gdy umowa pożyczki zawiera oświadczenie o wyborze sposobu wypłaty pożyczki, nadto sposób przeznaczenia transz umowy potwierdził sam pozwany, składając własnoręczne podpisy pod umową pożyczki,

3) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 213 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, a to faktów wynikających z treści umowy pożyczki zaakceptowanej przez pozwanego w zestawieniu z dokonanymi wpłatami, a które to wpłaty stanowią uznanie roszczenia co do zasady, jak i wysokości,

4) art. 233 k.p.c. w zw. z art 6 k.c. - poprzez przyjęcie, że strona powodowa nie przedłożyła wystarczających dowodów świadczących o przekazaniu pozwanemu środków w ramach umowy pożyczki. Powód jednak przedłożył jako dowód umowę pożyczki, z której jednoznacznie wynika sposób przekazania środków pozwanemu, wynikających z I i II transzy umowy pożyczki.

W związku z powyższymi zarzutami apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zasądzenie roszczenia od pozwanego na rzecz powoda zgodnie z żądaniem pozwu kwoty 4 522,97 zł oraz zasądzenie na rzecz strony powodowej kosztów procesu za I instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych;

3. z bardzo daleko idącej ostrożności na wypadek uznania przez Sąd, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy lub, że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając przy tym sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Jednocześnie, z uwagi na zarzuty podniesione w apelacji, w oparciu o art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 381 k.p.c. apelujący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z historii spłat dla umowy pożyczki nr (...) - na potwierdzenie wykazania faktu istnienia zobowiązania pozwanego oraz spełnienia obowiązku pożyczkodawcy, wynikającego z umowy.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Niniejsza sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym. Zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c., w postępowaniu tym, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadzał dowodów, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa. Skoro zatem Sąd Okręgowy dowodów nie przeprowadzał, to można od razu przejść do wyjaśnienia podstawy prawnej wydanego w drugiej instancji orzeczenia.

Na wstępie podkreślenia wymaga, iż w świetle art. 720 k.c. dla bytu pożyczki decydujące znaczenie ma zastrzeżenie obowiązku jej zwrotu (tak SN w orzeczeniu z dnia 8 grudnia 2000 r., I CKN 1040/98, niepubl.). Umowa pożyczki jest podstawową, najogólniejszą, a zarazem najprostszą czynnością kredytową. Jej istota sprowadza się do czasowego korzystania z określonego przedmiotu, przy czym od woli stron zależy czas tego korzystania (pożyczka krótko- lub długoterminowa, pożyczka na czas nieoznaczony). Pożyczkodawca wyzbywa się więc własnych pieniędzy, aby umożliwić pożyczkobiorcy realizację jego celów. Umowa pożyczki jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą i mimo, że ma charakter obligacyjny wywiera także skutki w sferze prawa rzeczowego. Pożyczkodawca zobowiązuje się bowiem do przeniesienia własności przedmiotu pożyczki (jest zatem umową zobowiązującą do przeniesienia własności) "w zamian" za zobowiązanie pożyczkobiorcy do zwrotu, czyli do przeniesienia własności takiego samego przedmiotu na pożyczkodawcę, przy czym wykonanie zobowiązania przez pożyczkodawcę jest warunkiem skuteczności zobowiązania pożyczkobiorcy. Oznacza to, że obowiązek zwrotu pożyczki przez biorącego powstaje wtedy, gdy jej przedmiot został przez dającego wydany i między tym wydaniem a zwrotem ma upłynąć pewien czas przeznaczony na poczynienie użytku z tych pieniędzy lub rzeczy. Tym samym powódka, opierając swoje roszczenie na podstawie umowy pożyczki zdefiniowanej w art. 720 § 1 k.c. winna udowodnić istnienie tego stosunku prawnego, jak również wykazać wysokość przysługującego jej roszczenia, zgodnie z ogólnymi regułami dowodowymi. Stosownie bowiem do art. 232 k.p.c. to na stronach ciąży obowiązek przedstawienia dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Wskazany powyżej ciężar dowodu w znaczeniu formalnym uzupełnia ciężar dowodu w znaczeniu materialnym wyrażony w art. 6 k.c., który nakłada na stronę ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzi ona skutki prawne. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 293/07, ciężar udowodnienia faktu należy rozumieć z jednej strony jako obarczenie strony procesu obowiązkiem przekonania sądu dowodami o słuszności swoich twierdzeń, a z drugiej konsekwencjami poniesienia realizacji tego obowiązku, lub jego nieskuteczności. Tą konsekwencją jest zazwyczaj niekorzystny dla strony wynik procesu w postaci oddalenia powództwa.

Niezasadne okazały się zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisów prawa procesowego, w szczególności art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 129 § 2 k.p.c., 213 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 6 k.c. poprzez błędne uznanie, że przedstawione przez powoda do akt sprawy dowody stanowią niewiarygodny dowód przekazania środków wynikających z umowy pozwanemu.

Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności, ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.). To strony, a nie sąd, są wyłącznymi dysponentami toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Z unormowań kodeksu postępowania cywilnego wynika, że zasada kontrydiktoryjności polega na tym, że materiał procesowy w sprawie, tj. materiał faktyczny i dowody, mają obowiązek gromadzić strony, a nie sąd. Rolą sądu jest ocena tego materiału i wyrokowanie. Zgodnie z tą zasadą, strony powinny przytoczyć odpowiednie okoliczności faktyczne, które mogą być podstawą rozstrzygnięcia sądowego.

W ocenie Sądu Okręgowego, przedłożony do niniejszej sprawy materiał dowodowy nie był wystarczający do uznania, że powód przekazał pozwanemu środki będące przedmiotem umowy pożyczki z dnia 7 września 2018 r. Przed-

wszystkim należy podkreślić, że pozwany już w sprzeciwie, a następnie w trakcie jego przesłuchania, konsekwentnie zaprzeczał, aby otrzymał od pozwanego kwotę pożyczki. Powód w toku postępowania przed Sądem I instancji nie wykazał powyższej okoliczności, mimo takiego stanowiska pozwanego. Dopiero w apelacji powód podniósł, że dokonał potrącenia obydwu transz z umowy pożyczki z 7 września 2018 r. na poczet wymagalnych zobowiązań pożyczkobiorcy z uprzednio zawartej umowy pożyczki, zgodnie z punktem 7 umowy pożyczki. Do apelacji dołączył jedynie niepodpisany wydruk historii spłat dla umowy pożyczki nr (...) zawartej dnia 19 maja 2017 r. W ocenie Sądu Okręgowego, powyższe twierdzenia i wnioski dowodowe zawarte w apelacji, uznać należało za spóźnione w świetle art. 381 k.p.c. Powód bowiem miał możliwość ich powołania przed Sądem Rejonowym, kiedy to też nastąpiła potrzeba ich powołania wobec stanowiska pozwanego. Mając na uwadze powyższe, twierdzenia i dowód powołane dopiero w apelacji należało pominąć zgodnie z art. 381 k.p.c.

Niezależnie od powyższego, wskazać należy, że nawet wydruk historii spłat dołączony do apelacji nie stanowiłby wystarczającego materiału dowodowego dla wykazania realizacji przez powoda umowy pożyczki z dnia 7 września 2018 r. Powód bowiem nie przedłożył oświadczeń złożonych drugiej stronie o dokonaniu potrąceń obydwu transz z umowy pożyczki z 7 września 2018 r. na poczet wymagalnych zobowiązań pożyczkobiorcy z uprzednio zawartej umowy pożyczki, zgodnie z brzmieniem punktu 7 umowy pożyczki i art. 499 k.c. Podkreślić natomiast trzeba, że w punkcie 7 umowy z 7 września 2018 r. przewidziano jedynie możliwość dokonania potrącenia, a nie zawarto w nim kategorię oświadczenia o dokonaniu potrącenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, zasądając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 450 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Małgorzata Radomska- Stęplewska